

Foto: Christian Brandt

FORVENTNINGS- OG OPLEVELSESKORT

Før og efter den kunstneriske oplevelse

Velkommen til dette materiale, som henvender sig til lærere og deres elever, som deltager i en kunstnerisk oplevelse eller et kunstnerisk forløb på skolen.

Materialet er tænkt som en enkel, rammesat metode til lærere og elever med det formål at skabe dialog, refleksion og læring om en kunstopplevelses udtryk, former, muligheder og betydning. Metoden tager afsæt i følgende to præmisser:

1. Der er ingen rigtige og forkerte svar. Børn og unge er kompetente kunstbrugere, som finder forskellige svar i mødet med kunsten.
2. "Uenighedsdemokrati" er værdifuldt. Oplevelser med kunst fører ikke nødvendigvis til enighed – men det at høre om andres synspunkter kan skærpe ens egen oplevelse og give erkendelser af, at verden er mangfoldig.

Materialet kan anvendes i klassen til at "udvide" den enkelte kunstneriske oplevelse og kan samtidigt bruges til at perspektivere den faglige undervisning på nye måder.

Materialet er udviklet af Levende Musik i Skolen, Teatercentrum og Dansehallerne i samarbejde med lærere i regi af ordningen Kulturpakker. Det kan dog frit benyttes i forbindelse med kunstneriske oplevelser generelt.

OPLEVELSESKORT

Hvad gjorde størst indtryk på dig?

FORVENTNINGSKORT

Hvad tror du, der gemmer sig bag titlen på oplevelsen?

KULTURPAKKER

INDHOLD

På de følgende sider finder man en beskrivelse af processen med elever (med og uden læse-/skrivefærdigheder), en oversigt over selve kortene, samt relationer til fælles mål.

MÅLGRUPPE

Materialet henvender sig til alle klasser i grundskolen. Der skelnes i opgaverne mellem elever, der kan læse og skrive og elever, der endnu ikke kan læse og skrive.

TIDSFORBRUG

Vi anbefaler, at man bruger tid både før og efter deltagelsen i den kunstneriske oplevelse. Afsæt ca. 30-45 min. til forventningskortene og 45 min. til oplevelseskortene.

Dertil kommer, at du som lærer skal bruge lidt tid på at udvælge og printe spørgsmål på forhånd.

Vi ønsker jer god fornøjelse!

FORMÅL

Det overordnede formål med forventningskortene, den kunstneriske oplevelse og oplevelseskortene er, at lærere og elever

- oplever, hvordan en kunstnerisk oplevelse kan stimulere den alsidige udvikling
- får strukturerede måder at reflektere over og italesætte kunstneriske oplevelser
- erkender, at der er mange forskellige måder at opleve kunst på
- træner i at lytte og stille spørgsmål

Arbejdet med refleksion og dialog

- tager udgangspunkt i elevernes egne erfaringer
- støtter eleverne i at tænke i helheder og se sammenhænge
- nuancerer deres opfattelse af en kunstnerisk oplevelse

BRUGERVEJLEDNING

KOM GODT I GANG

- HVORDAN BRUGER I KORTENE?

Hent kortene på www.kulturpakker.dk (under menuen Skoler og Materialer)

Forventningskortene bruges før den kunstneriske oplevelse og sætter fokus på elevernes undren og forforståelse. Oplevelseskortene bruges efter til at åbne for dialog omkring den.

Ved hjælp af åbne spørgsmål får eleverne mulighed for at udtrykke sig, reflektere og ikke mindst lytte til andres svar. Her arbejdes desuden med de sansebaserede spørgsmål, som retter sig mod syns-, høre- og følesanserne.

Kortene ligger, så de enten kan printes og klippes ud til den enkelte elev eller blæses op på smart board til brug i plenum.

Til elever, der kan læse, printes siderne med kortene ud, hvorefter de klippes fra hinanden, så der er ét spørgsmål pr. kort.

Til elever, der ikke kan læse, kan man som lærer vise et kort/spørgsmål på smartboardet og læse det højt, hvorefter eleverne kan reflektere over dem – jvf. vejledningen på næste side.

For begge målgrupper gælder det, at læreren vælger, hvilke spørgsmål, der er relevante for netop sin klasse. Der er desuden mulighed for at formulere egne spørgsmål på de blanke kort.

Vi anbefaler, at den enkelte lærer også udfylder sine egne forventnings- og oplevelseskort før og efter forløbet. Se 'Forventningsspørgsmål og oplevelses-spørgsmål til læreren' på s. 8).

ÅBN FOR REFLEKSIONSPROCESSEN

Der er flere muligheder for, hvordan eleverne kan besvare eller reflektere over spørgsmålene.

- Med kroppen: Fx skabe kropsskulpturer - vis med kroppen, hvad du tænker på.
- Med billedsprog: Fx tegne eller male billeder.
- Mundtligt: Fortælle hinanden om tankerne.
- Skriftligt: Skrive tankerne ned.

Se mere under fremgangsmåde i det næste afsnit.

HVIS ELEVER GÅR I STÅ

Som lærer kan man understøtte elever, der går i stå i deres refleksion ved at stille understøttende spørgsmål, såsom:

- Hvad har du ellers oplevet, som minder om dette?
- Tænk på en ting, som du lagde særligt mærke til under koncerten/forestillingen fx en bestemt person, en bevægelse, et instrument, et ord, en følelse, en lyd osv.
- Hvad får titlen på koncerten/forestillingen dig til at tænke på?

Man kan også inddrage eksempler fra andre elever, som kan komme med deres bud i plenum som inspiration til andre, eller gøre brug af den medfølgende Spørgeguide.

FREMGANGSMÅDE

UDEN BRUG AF LÆSNING OG SKRIVNING

FORVENTNINGSKORT - FØR OPLEVELSEN

- Vælg hvilke spørgsmål fra kortene, du gerne vil have i spil. Du kan desuden formulere nye spørgsmål på de blanke kort.
- Vis plakat, flyer eller billede og/eller læs beskrivelsen fra koncerten/forestillingen op for klassen.
- Forbered eleverne på processen: At de først skal tænke hver for sig i ca. ét minut over spørgsmålet og derefter udtrykke deres tanker. Som lærer kan du selv vælge, om alle skal udtrykke det på samme måde (fx med tegning, vise med kroppen eller fortælle det højt), eller om man selv kan vælge.
- Bed nu eleverne være helt stille - evt. hvor de ligger hen over bordet/sidder med lukkede øjne - og forbered dem på, at de skal forholde sig individuelt til et eller flere spørgsmål.
- Stil spørgsmålet/spørgsmålene fra kortet i plenum. Når eleverne har tænkt et minut med lukkede øjne, skal de åbne øjnene – og huske de tanker, de netop har haft.
- Brug derefter tid på, at de individuelt giver udtryk for deres forventninger
 - med tegning, enten på et kæmpe fælles stykke papir, eller individuelt.
 - eller ved at skabe et antal kropsskulpturer ud fra deres tanker.

Foto: Christian Brandt

- Kort præsentation i plenum omkring forventningerne til kunstoplevelsen, hvor eleverne får lov til at udtrykke deres individuelle tanker.

Foto: Christian Brandt

OPLEVELSESKORT - EFTER OPLEVELSEN

- Efter den kunstneriske oplevelse gentages den individuelle refleksion, men med afsæt i oplevelseskortene i stedet for forventningskortene (du vælger selv spørgsmålene).
- Herefter kan eleverne to og to skiftes til at fortælle om deres tegning for hinanden/vise deres kropsskulptur/fortælle om deres tanker. Den ene viser/fortæller i 1 minut, mens den anden udelukkende lytter. Derefter bytter de roller.
- Rund af med fælles samtale i plenum ud fra ét af spørgsmålene (vælg selv).

HUSK PAPIR OG FARVEBLYANTER, HVIS DER SKAL TEGNES.

FREMGANGSMÅDE

MED BRUG AF LÆSNING OG SKRIVNING

Selvom eleverne kan læse og skrive, er det naturligvis stadig muligt at bede dem udtrykke sig med fx krops- eller billedsprog.

FORVENTNINGSKORT - FØR OPLEVELSEN

- Vælg selv som lærer, hvilke spørgsmål fra kortene, du gerne vil have i spil. Du kan desuden formulere nye spørgsmål på de blanke kort.
- Vis plakat, flyer eller billede, se eller lyt til teaser eller læs beskrivelsen fra koncerten/forestillingen i klassen.
- Forbered eleverne på processen: At de først skal tænke hver for sig i ca. ét minut over det, de lige har set eller hørt, og at de dernæst får et eller flere spørgsmål, som de reflekterer over på skrift.
- Bed eleverne være stille i et minut - evt. hvor de ligger hen over bordet - og tænker på det, de netop har set eller hørt.
- Uddel de udvalgte kort og lad derefter eleverne sætte sig enkeltvis med deres kort/spørgsmål og lad dem svare på dem skriftligt - ca. 10 minutter.
- Tal i plenum eller mindre grupper om elevernes forventninger til kunstoplevelsen - med afsæt i deres individuelle refleksioner.

OPLEVELSESKORT - EFTER OPLEVELSEN

- Efter den kunstneriske oplevelse gentages den individuelle refleksion, men med afsæt i oplevelseskortene i stedet for forventningskortene.
- Når eleverne lukker øjnene, skal de nu tænke tilbage på kunstoplevelsen.
- På samme måde er der herefter først en individuel besvarelse, dernæst dialog.
- Lad eleverne gå sammen to og to eller i små grupper og fortælle hinanden om deres refleksioner. Her er det vigtigt, at én viser/fortæller i et minut, mens den anden/de andre udelukkende lytter. Du styrer tiden og fortæller, hvornår de skal bytte roller.
- Hvis I har mere tid, fx tre-fem minutter pr. person, kan I tilføje, at makkeren stiller uddybende, åbne spørgsmål. Få evt. inspiration i [Spørgeguiden](#).
- Saml op i plenum og stil eventuelt et helt nyt spørgsmål, som trækker elevernes opmærksomhed/svar et andet sted hen (fx ind i et aktuelt fagområde).

FORVENTNINGSKORT TIL ELEVER

(FØR OPLEVELSEN)

Oversigt over forventningskort - find printvenlige eksemplarer i filen med forventningskort.

FORVENTNINGSKORT

Hvad tænker du på, når du hører ordet teater?

KULTURPAKKERT

FORVENTNINGSKORT

Hvad tænker du på, når du hører ordet musik?

KULTURPAKKERT

FORVENTNINGSKORT

Hvad tænker du på, når du hører ordet dans?

KULTURPAKKERT

FORVENTNINGSKORT

Hvad tror du, der gemmer sig bag titlen på oplevelsen?

KULTURPAKKERT

FORVENTNINGSKORT

Hvad kommer du til at tænke på, når du ser plakat/billede fra forestillingen/koncerten?

KULTURPAKKERT

FORVENTNINGSKORT

Hvad tror du, at du skal opleve?

KULTURPAKKERT

FORVENTNINGSKORT

Hvad tror du, at der kommer til at ske?

KULTURPAKKERT

FORVENTNINGSKORT

Hvad tror du, at du kommer til at..
Se?
Høre?
Mærke?

KULTURPAKKERT

FORVENTNINGSKORT

KULTURPAKKERT

OPLEVELSESKORT TIL ELEVER

(EFTER OPLEVELSEN)

Oversigt over oplevelseskort - find printvenlige eksemplarer i filen med oplevelseskort.

<p>OPLEVELSESKORT</p> <p>Hvad gjorde størst indtryk på dig?</p> <p>KULTURPAKKERT </p>	<p>OPLEVELSESKORT</p> <p>Beskriv, hvad du undrede dig over ved oplevelsen.</p> <p>KULTURPAKKERT </p>	<p>OPLEVELSESKORT</p> <p>Hvad fik oplevelsen dig til at tænke på?</p> <p>KULTURPAKKERT </p>
<p>OPLEVELSESKORT</p> <p>Hvad ville du gerne se/høre/gøre mere af?</p> <p>KULTURPAKKERT </p>	<p>OPLEVELSESKORT</p> <p>Nævn tre ting, du så.</p> <p>Nævn tre lyde, du hørte under oplevelsen.</p> <p>KULTURPAKKERT </p>	<p>OPLEVELSESKORT</p> <p>Hvilke situationer/ting fra din hverdag får oplevelsen dig til at tænke på?</p> <p>KULTURPAKKERT </p>
<p>OPLEVELSESKORT</p> <p>Hvad giver oplevelsen dig lyst til at gøre?</p> <p>KULTURPAKKERT </p>	<p>OPLEVELSESKORT</p> <p>Hvad vil du huske fra oplevelsen?</p> <p>KULTURPAKKERT </p>	<p>OPLEVELSESKORT</p> <p>KULTURPAKKERT </p>

SPØRGSMÅL TIL LÆREREN

FØR OPLEVELSEN

- Hvad håber du, den kunstneriske oplevelse bidrager med til dine elever?
- Hvad håber du, at processen med forventnings- og oplevelseskortene bidrager med i din undervisning?

EFTER OPLEVELSEN

- Hvad har den kunstneriske oplevelse bidraget med i undervisningen?
- Hvad har processen med kortene bidraget med?

Foto: Christian Brandt

ØVRIGT MATERIALE TIL INSPIRATION, NÅR DER ARBEJDES MED KUNSTNERISKE OPLEVELSER

Teateroplevelser

https://www.teatercentrum.dk/teateroplevelser_med_boern_og_unge.asp

At tale om teater

www.teatercentrum.dk/talking-about-theatre.asp

Levende Musik i Skolen om at lytte

<http://lms.dk/katalogvisning/?pid=6644>

RELATION TIL FÆLLES MÅL

Målene relaterer sig til den samlede ”pakke” med forventningskort, kunstnerisk oplevelse og oplevelseskort. Det nedenstående skema gælder for alle alderstrin, men vi har eksemplificeret med 3.-4. klasse. For alle alderstrin samt detaljerede beskrivelser, se <https://emu.dk/grundskole/dansk/faelles-mal>. Begrebet ’tekst’ anvendes her i stedet for forestilling/koncert el.lign.

FAG: DANSK	VIDENS- OG FÆRDIGHEDSMÅL
KOMPETENCEOMRÅDE Fortolkning (gennemgående på alle alderstrin).	
KOMPETENCEMÅL Eleven kan forholde sig til almene temaer og kultur gennem undersøgelse og diskussion af æstetiske tekster.	Oplevelse og indlevelse Eleven kan udtrykke sig om tekstens univers. Ex på læringsmål: Eleven kan vurdere stemningen i oplevelsen og begrunde med eksempler. Fortolkning Eleven kan forklare sin tekstforståelse. Ex på læringsmål: Eleven kan sætte ord på dele af oplevelsen og vurdere virkningen. Vurdering Eleven kan sammenholde egen tolkning med andres tolkning. Ex på læringsmål: Eleverne kan formulere sig om deres oplevelse for en gruppe og indgå i dialog om gruppens forskellige oplevelser.
KOMPETENCEOMRÅDE Elevens alsidige udvikling.	Eleven får lyst til at lære mere. Eleven har mulighed for at lære på forskellige måder. Eleven har mulighed for at lære sammen med andre.
KOMPETENCEOMRÅDE Elevens sproglige udvikling.	Eleven udvikler sit ordkendskab, herunder faglige begreber, der hjælper eleverne til at få et godt overblik over det faglige stof. Eleven arbejder med teksters formål og struktur, der både retter sig mod det mundtlige og skriftlige sprog.

Dette materiale er udviklet af

Katrine Hüttemeier, Anna Katrine Korning og Ulla Gad i regi af Kulturpakker med inspiration fra flere forskellige materialer, herunder Teateroplevelser. Senest revideret i 2020

Tak for sparring til Gitte Abildtrup Møller, Rikke Mandrella og Kirsten Andkær Petersen.

Layout af Ditte Solvang.

Fotos: Kulturpakker, Teatercentrum, Levende Musik i Skolen og Dansehallerne.